

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quadragesimustertius ar. de vitijs laboratorium et rusticorum [et]
agricolarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

exponunt pio prelio momentanee delectatiois: As assis
gina mas. et tertie declinationis tria h[ab]ent significata. vñ. s.
As obolus punctus decii/ tibi sit quoq[ue] pondus.
Tertio ut ipse solus nos possideret. vñ. s. L. Oz. vs. Nō estis
vestri. Empia ceteris p[ro]prio magno. Benu Augu. Tanti
anteit solus possideat. Fenerare cum isto nobili mercas-
tore qui dabit centum p[er] uno. D[omi]n[us] Hartbei. xip.

Cartículus, glíñ.

Viticorum vel labo-
ratorum vel agricultorum virtus designatur.
CPeccant autem primo in decimis psonalibus
sue et mediatis quas non solvuntur et si sol-

bus & p[re]cialibus quas non soluunt. si lo-
uent diminut[us] vel non integre deducendo de fructibus
expensas & salario colonorum & alias fraudes habebodo
et de deci. cū homines de thortona. t. c. cu[is] nō sit in homi-
ne. t. c. nō est i potestate. t. r. q. decime. C Secundo q[ua]-
tarde eas dant. q[ui] dande sunt quin fructus colligentur
et in p[re]ce. cum homines. vbi de hoc legit[ur] t. no. xvi. q. i. re-
pertumini. t. in glos. non tñ. t. c. decime. ibi. S[ic] si tardius
dare peccati est. Et de peiori grano vino & fructib[us] datur
q[ui] indignū est deo deo q[ui]d designat homo. pl[acita] di. s. f. i.
pl[acita] p[ro]p[ri]etatis. q. viii. quicquid. Et ad ecclesiam non deferuntur
venientur. vt p. c. reuertimini. Et de decem p[ri]bus vna nō
dant ut tenent. vt p. c. cum homines de thortona de frugib[us].
p[ri]bus sibi retentis decimā eccl[esi]e cuius parochia
sunt fine diminutione soluere teneant. t. p. c. decime. ob-
lige sunt decime eccl[esi]is p[ro]p[ri]as q[ui] personales iure di-
minoribus de e. p[ro]p[ri]o vna suerterunt rariā nō obla-
teno oblate. etia falsa opinio magistri Petri Lombardi
sententia q[ui] quoniam alioz theologoz dicentis p[re]ceptum
deo & ecclie de decimis soluedis esse institutū non moraz.
Et aliq[ui]d soluere fini costructudinē s[ic] nō decimā. sup quo
vide q[ui] no. Inno. et. ti. de decimis sup Rubrica. et Archid.
grat[er] in Joan. an. et. discretione. l. vi. t. Ray. in summa sua in ti-
tula de decimis. S[ic] Item q[ui]ritur vtrū in prima pte. Et hodie cō-
temnis trahit p[re]dicantes & assertentes religiosi sunt excommunicatae
de penis. cupientes. g. illos. in dem. Et hanc q[ui]stione
quum legerem docto: decre. Perusii in domo p[re]dictorum
publice dispergauit: sic determinauit. Et quū de vna terra
diuersos colligunt fructus: non nisi devno fructu decimas
soluere volit. contra id cē de deci. et parte canonico. et
no. in p. c. reuertimini. in glos. nō tñ. C Tertio q[ui] de modi
q[ui]d superest non decimatum. nolit decimam soluere. P[ro]p[ri]o
q[ui]d facere q[ui]no de cō. d. v. quadragesima. in glos.
art. in glos. p. in f. t. in eo q[ui]no. Inno. de priuilegiis. consulta
sitioni. S[ic] secundus est. quia q[ui]d superest indecimatum est. vñ et
illud decimandum est. Nil est enim tam modicum q[ui]d deci-
mandū non sit: t[ame]n decimam non possit velestimari. ar. p. c.
cum homines de thortona. t. c. tua nobis. ibi. t[ame]n quin de
cunctis omnino proutib[us] decime sint reddende. Et
vidua de suo modico duo minuta i cosbona misit. Dar.
vix. Euer. in si. fact. trii. q. v. scriptum. xxiiij. q. j. odi.
C Quarto peccant rustici diuities nō reuertido
domino pauperes: nec eis in vite necessitatibus puidendo
q[ui]n culib[us] fame mortici debet subuenire. lxxv. vi.
nō fatis. t. c. p[re]dicto multo fortius dno fuit adstricti ar. et
de testa. cū in officijs. t. trii. q. de forma. C Quito peccat
ura dominio: eis subtrahendo: t[ame]n eis placitando: t[ame]n
pando labo: t[ame]n expensis: t[ame]n aliquoties alijs poterito: t[ame]n
dando quisquis contra veros dominos: p[re]dictos. in quo
debiti non remittit. sed auger. ex de iure. ea te. de deci.
ta nobis. S[ic] p[re]ceptu vero nequitie. C de agrico. cens. t
col. quemadmodū. t. litibus. t. l. cū satis. t. l. nemini au-
t[em] licet. libo. t[ame]n de alie. iu. in. cij. de iudeis. cij. C Seruo
in fessis. quia non colunt sed frangunt & violat. quum in
eis nullum opus seruili sit faciendum. ex de feris. c. j. de
condi. iij. c. f. quum t[ame]n absteineant ab arando vel fodien-
domo abstinent a ligna poratō. vel domū repando. vel
familia. et si faciunt fraudē de re ad rem de ope ad opus. de

quo dicit ex de p*aul*.quanto. **S**eptimo in p*iu*r*is* falsis testimonis metu dominor*um* eos in testes induc*er*um aliquoties preter*extu* paup*er*is in quo obedire*n* debet. **R**i. q*ui* Julianus. xxi. q*ui*. iii. sic. **O**ctavo in dannis q*dant* vicini vel cu*b*ef*is* vel cedendo e*c*o*u*ti*l*igna vel in vine*s* vel furando. de hoc ex de f*ur*. p*ro*ton*o*. et de iure*u*ci*u*. c*on*sp*ic*ati. c*on*se*re*ti qui sp*eci*as. t*ra*c*er*is eg*re*ss*u*is. **N**ono res mou*er* terminos de p*ec*c*at*is vicino*rum* de quo*p*ena*f*f*er* de ter*m*ia*mo*. l*et* i*ps*i. t*ra*c*er*is. t*ra*c*er*is n*on* i*ter*ro*u*. d*icitu*s. t*ra*c*er*is. q*ui* i*n* leg*is* bus. **D**ecimo q*d*imitunt pp*ro*li*u* cur*at*ur*u* vadunt ad alios sine licentia eius ad cont*en*dit*u*missas audiend*u*z oblatio*ne* es fac*ie*nd*u*z r*ec*imas p*ro*f*olu*ci*u*z ex de pen*is*. et re*o*mnis de paroch*o*. vt dominicis. et de dec*em*. cum homi*n*es. t*ra*c*er*is fint. vii. q*ui*. i*do*c*to*rs. q*ui*. q*ui*. s*acer*idores. t*ra*c*er*is. t*ra*c*er*is. t*ra*c*er*is. t*ra*c*er*is. chanc*o*con*ser*u*di*ni*u*men. **U**ndecimo. q*ui* dieb*o* m*un*ic*ip*is non audi*nt* missas c*o*plete v*is*q*ue* ad b*ned*ictione*u* s*acer*dotis. vt ten*et* g*ra*ce*ps*cept*u* ec*cl*esi*am*. quum p*ro*b*yt*er d*icit* missam. nec intrant nisi ad*ven*d*u* com*it*er*u* corpor*is* dom*ini*. t*ra*c*er*is multi. etiam no*n* intrant ec*cl*iam. h*ab*et*u* err*at* vid*en*t*u*. et ib*i* de suis bob*us* t*ra*c*er*is an*imalibus*. t*ra*c*er*is alijs turp*ibus* loqu*en*t*u* sicut homines best*iales*. ad hoc de con*di*. i*n* missas. c*on*u*l*. t*ra*c*er*is. q*ui*. t*ra*c*er*is q*ui* die solem*ni*. **L**eg*it*ur in leg*enda* sancti Jo*an*ni eleemos*ia* n*on* quin post le*ctione* sancti eu*an*gel*u* aliqui de pp*lo* staren*ti* extra ec*cl*esi*am* ot*ien*do. **I**ps*e* sanctus patriarcha Jo*an*nes mor*er* ex*ist*it ec*cl*iam. sed i*ps*u*s* c*on* turba fo*as*. Om*ni*ibus vero*rum* stup*er*ibus o*ri*gin*ist*us i*st*e. **F**ili*u*s y*bi* o*ues* k*ibi* pal*tor*. aut ergo ir*ate* intra*re*. t*ra*c*er*er*u*. aut manere hic t*ra*c*er*er*u*. ego. p*ro*p*ter* vos descend*u* in sanct*u* ec*cl*esi*am*. nam pot*er*a facere mihi*rum* ip*sum* sine pop*ulo*. fecit ergo semel t*ra*c*er*is hoc ipsum erudit*u* in hoc plebe*u* t*ra*c*er*er*u*. **Q**uo decimo. co*cur*t*u* animalib*us* que p*as*cat*u* t*ra*c*er*er*u* s*icut* homines animalales. cop*ar*ati fin*u* David. p*ro*s. clvii. i*nn*u*ent*is insipientibus. similes facti sunt illis. p*ro*s. xxi. Et sicut equus et mul*us* in quibus no*n* est intellectus. v*er* in morte dign*u*nt*u*. **P**eu*u*. x. x*ii*. q*ui* mul*ier*. fin*u*. t*ra*c*er*is morte non dat. x*ix*. q*ui*. i*nter* hec. x*xv*. q*ui*. v*er*. agnouimus. **D**ecimotertio. ab*lin*te*re* lepe a co*itu* v*po*u*me* filios generent timores non tot posse alere paup*er*is pre*te*ri. in quo gra*uissime* peccant*u*. contra legem matrimonii vita*u*. q*ui* fuit ad sobolem gener*at*am a d*omi*n*o* principaliter institut*u*. x*xxv*. q*ui* no*n* em*u* in terra. t*ra*c*er*is. q*ui*. ii. debet ergo. t*ra*c*er*is quer*er* cum i*ps*u*s*. **D**ecimoquarto. tanta est quo*rum* ex*pl*aur*ari*ta*u*: p*ro* quamq*ue* sunt diuities. vt op*us* augeant*u* sec*u*is si er*u* hum*itat* vel vt otium vis*er*ant*u*. de con*di*. i*n*. viii. q*ui* de ren*u*is. cum pride*u*. q*ui* ver*it*. Ipsi diuities pp*ro*missis manibus las*er*or*u*. t*ra*c*er*er*u* senectute de*pre*cess*u* i*n* cel*an*to*rum*. co*por*a*rum* to*quen*tes. et animalia cor*ri*per*u*s. p*ro*s. vi. **O**culos suo*rum* statuer*u* t*ra*c*er*er*u* in terra*u*. Sicut enim tota die terra ar*at* et fod*er*at. totaliter ter*rit*er*u*. terra lin*gu*at*u* terra co*er*der*u* terra lo*quit*ur*u*. in terra sua spez tot*aliter* posuer*u* nec de man*es* substantia celesti aliquid cur*at*. **H**eb*o*. x*ii*. t*ra*c*er*is dicitur. **A**le*u* **U**le*u* hab*er*ant*u* in terra*u*. **A**po*st*. viii. in f*u*. **T**alea etia*z* us*u* diuities*u* laborare volunt*u* no*n* excusant*u* a i*ei*num*u* ec*cl*esi*am* p*re*ter*u* sui lab*ori*is*u*. q*ui* vel no*n* lab*o*ret*u* in talibus dies*u*. vel per suos alios colones lab*o*rent*u* a i*ei*num*u*. de co*nt*atu*u* i*ps*u*s*. in f*u*. t*ra*c*er*is. i*ei*num*u*. **D**ecimoquinto. mult*u* fib*u* quid*er*um*u* quin*u* v*er* mat*he* plus de v*in* vel blado coll*ig*at*u* de terra terra*u* q*ui* aliue*rum* nec*u* est*u* in homin*ia* p*ro*f*etate* quatu*r* terra fructific*er*is*u* in dom*ini* bonitate*u* lib*er*alitate*u*. ex*de* dec*im* non est*u* quia nec*u* plantat*u* est*u* aliquid. et*u* q*ui* increment*u* dat*u*. i*n*. i*ps*u*s*. in f*u*. q*ui* non*u* in ho*n*is*u*. v*er* in de hoc. t*ra*c*er*is. vi. fin*u*. v*er* in i*uidia* vit*iu* p*ro* diabol*o* cui*rum* appellatur*u*. **D**ecimosext*o*. diebus festis quibus*u* ab*o**ri*to*rum* stant*u* in place*s* vel*u* in tabern*ac*u** vel*u* in ludis*u*. Aug*ust*. mel*ius* sit*u* ar*at* saltare*u*. et qu*ui* dicit*u* in*ca*one*de* co*nt*atu*u*. i*n*. i*ei*num*u*. q*ui* nihil aliud in die*u* d*omi*nic*u* ag*at*. nisi*u* deo vac*an*ti*rum*. Nulla op*er*io*rum* illa die sancta ag*at*. nisi*u* tri*u* hymnis*u* et psalmis*u* et car*ic*is*u* spiritu*rum* lib*er*ibus*u* dies*u* illa transfig*at*. **D**ecimosept*imo*. r*ix*ant*u* et male*rum* stat*u* cum suis **E**li*u*

Liber II.

presbyteris: et de eis murmurat: responentes eorum peccata nostra ad hec. s. q. i. multi erit de deci. tua nobis. n. q. viii. sacerdotes et reliqui. t. c. qualis. t. c. si qui sunt. t. c. sunt non nulli. v. q. i. oues. t. c. ex merito. **C**ecimocrauio. audiuit missas scienter: al. ignoratia turis eos excusat. ut no. s. q. iii. h. notandum. in glos. est ignorantia. de solu. c. s. in glos. q. plumbit. **S**ed postea eis predicatio excusans. de cleri. et m. apostice. v. d. c. vlt. vbi de hoc. Et recipiunt sacramenta a publicis co-cubinariis presbyteri. contra id. xxviii. d. h. ad hec. c. nullus. xv. q. f. sciscitatur. ex de coha. cleri. t. mu. vira. **C**ecimonono. communiter in humani sunt pegrinis et paupib. q. auari sunt. nec a deo fructu terra et anima sua et arborum recognoscunt. suis laboribus imputantur et nature. contra p. c. no est. t. c. c. non sit. t. c. p. sum. xxvi. q. v. nec in urum. ultra colu. n. ne ideo quodam. et contra id. xlvi. d. p. totum. **G**igesimo. dimittunt ynam coloniam ut accipiant aliam contra pactu et fidem datam. sup quo vide **I**nno. de ap. dilectis. t. de iudeis. c. ii. **G**igesimoprimo. frequenter possessiones intervertunt. sup quo vide **I**nno. de loca. ppter. tq. no. vi. q. iii. derici. glos. i. **G**igesimosecundo. qd ad certum salariustant: non laborat fideliter: et decipiunt dominos suos. vñ et q. in quartu defraudat: intatum domini suis vel aplius scrivere tenentur: vel de suo salario diminuere. qd omnis fraus restitutio subiacet. v. q. ii. c. deuotissimam. **A**rticulus. clvii.

Ec puerorum ultra

Adole scetes in hec vitia sunt pio clinios. res. **P**eccauimus: q. an eras illa ignorat quid vis deat. C. de fal. mo. l. s. t. xv. q. i. firmissime res ne. i. adolescentiorum pietia omittamus. **C**ecimoprimo. qd percutiunt clericos. et sacrilegiū committunt. s. ab epo pnt abfolui. ex de sen. c. s. t. c. vlt. **C**ecido in crimen furii. ff. de furtis. impuberet. et prius. ff. de libe. c. l. vlt. ex de delic. pue. c. j. **C**ertio non cognoscendo deo bona fortune. gracie. et natura. n. et vi. tui ingratisudinis talis incurrit. in istu. quibus mo. tu. s. **C**uarto calumniando. C. de epis. t. deri. omnes. s. s. **C** Quinto adulterando vel fornicando. n. hec eras aliqui anticipari. ex de despon. impub. c. de illis. c. a. nobis. t. tetra. qd adiunquere non pnt. ex de spon. iuuenis. vñ neca peccato excusant. de peni. p. i. s. q. no dicat. t. narrat **B**. eg. qd qd impregnauit nutrita sua in nono anno. v. no. x. q. i. summa. t. de Salomone dicit q. in. t. i. anno habuit filium v. no. **O**st. in summa sua. in titulo de penitentia. s. cui comites redi. v. cui pueri. **S**erto i blasphemando. vñ qd est inimicabile et speciale. In narrat **B**. eg. in dialogo. iii. libri. de qd a. infantulo. v. anno. qd dñmatus est propter blasphemiam. **S**ed dicit **V**. s. in summa de delici. pu. qd in illo malitia superfluit erat. n. si non esset dol. capax. etia sepe non imputaretur peccator. ff. de re. iu. pupillis. ff. in. Laqui. s. et qd cumq. s. f. ff. de dole. heredit. s. i. v. q. i. illud. ex de desp. impu. c. de illis. ii. t. c. vlt. vbi de b. in glos. i. carinalis. **C**ecimoprimo. qd sepius meiunt. v. ip. c. de delic. pu. **D**ictio. t. c. p. c. t. c. qd putiunt alios et vulnerant. t. sepe qd ad mortem. ex de delic. pue. c. ii. vbi de ho legif. t. no. **C** Non qd faciunt malos ludos qui sunt in culpa. legif. t. no. ex de ho mici. exhibita. legif. t. no. de pcfum. c. i. **C**ecimominor. eras non excusat totaliter ab iniuria sacramenti. ex de aposta. c. ii. de co. d. l. i. i. coa. **C**ecimotertio. qd frequenter cooptores sunt delictor et puniunt. pura si pectus accepit puer p coperto stupro. vel dominum prebeat at stuprum vel adulterium. comitendum. ff. de mino. i. auxilium. s. in delictis. t. s. ex causa. **C**ecimodomo. iii. tetando peccare carnaliter. eti. actum adimplere non possint. ex de sp. Iuuenis. t. dicti. s. b. v. **C**ecimotertio. recipiunt aliquoties ordinem sacrificii ante annum. xiiii. ex de tempo. or. vel no est. t. s. q. i. pueri. vbi de hoc. t. in deu. et. t. qua. generalem. **C**ecimoprimo. qd recipiunt perfugatum et curas. ex de era. t. qua. ex ratione. t. sequitur de alijs beneficiis. vide qd legif. t. no. ex de pteben. super inordinata. t. per **I**nno. ex de era. t. qua. c. ii. t. per Archi. ex de scriptis. si eo tempore. l. vi. t. de elec. ex eo hoc. l. vi. per **I**o. an. **C**ecimoprimo. recipiunt mil. nores ordines ab episcopo no suo. ex de tempo. or. nullus l. vi. **C**ecimotertio. furatur parvus mariti et anguineis qd est etia morale. v. q. ii. q. abstinenter. nisi crederent eos pmissuros. legif. t. no. ex de elec. dudu. ii. s. p. dicit. in glos. simile. **C**ecimoprimo. quia quidam eorum incipiunt esse superbiti et militantes et contenerre mandata dei. ex p. sum. ex studijs. **C**ecimocrauio. onus sumunt. t. de les dunt. et turpia loquuntur. **L**olos. iii. deponit turpe. et nos ne de ore veltro. **P**ouer. iii. Remoue a te os prauum. molli pueri malum ludu faciunt. v. q. iii. recurrit. de otois rate ex de renu. vbi. s. verum. t. c. q. i. s. his ita. s. tecum. **C**ecimoprimo. inobedientes sunt parentibus. contra Paulum. **L**olos. iii. Filii obedit parentibus per omnia. et Deuter. x. Si genuerit homo filium contumacem et p. terunt qui non audiat patris et matris imperium. c. l. ap. dibus cum obuerit omnis populus. **G**igesimo. tota eius vita in vanitate est et voluppare. Eccl. xii. Adolescentia et voluptas vana sunt. **G**igesimoprimo. reportares malorum sunt contra id. Audiuisti verbis aduersus p. rimum tuum: comoia. et in te videns qm non te dirumper. Eccl. festi. c. q. p. r. p. r. sunt ad malum ad bonum. q. omnis eras. x. q. iii. pdmua. **G**igesimosecundo. non contentur quilibet anno sicut teneat. ex de peni. c. re. omnis. in pain. vbi de hoc glos. i. **G**igesimotertio. qd nolunt dis. scere. et fugiunt de scholis. de que peccato coferit Augu. de se qui erat puer in. it. li. offensis. t. hoc. xxviii. d. c. vi. n. vadunt ad eccliam sicut Nicolaus nunc cum parentibus nunc per se. de co. d. i. s. omnes. c. missas. **G**igesimo quinto. turpia cantant et dicunt. xxviii. d. legat. **G**igesimo sexto. non leuant sicut Nicolaus qui etiam in cursu bullis. iii. t. v. feria semel surgebat ubera. qd ex quo p. peccare et moraliter et se diabolo obligare. multo potius deo per aliquia letum et bona opera. ar. domini. xvi. d. i. dicit ibi. sicut em. xxviii. d. turbat. dan. ii. faciunt qui no. v. no. de obf. i. super rubrica. t. de regu. postulasti. **G**igesimoseptimo. frequenter recipiunt alimenta a non parentibus. quem credant filii qui no. sunt de peni. c. re. offici. **G**igesimooctavo. nolunt corrigi. xxix. q. iii. displicer. **G**igesimono. inducunt qui sunt virgines. ad intradum circuitu ad demones consulendos et diuinadum. v. q. ii. t. q. iii. t. iii. t. v. t. vlt. p. totum. **G**igesimo. ne scirent symbolum et orationem dominicamque faretenetur. et patrini eos docere. de co. d. iii. vos antequonia. **A**rticulus. clv.

Eminarum siue mil

Elerum que fin. Chrys. sunt caput peccati. arma diaboli. expulsi paradise. delicii mat. ter. corrupcio legis antiqui. in homilia de cla. Thess. i. vita et sceleris designatus. qd omnia vita viros mortali. participant. aliquia in sibi peculiaris scriptura ap. pauli. propriat et cofigit. **C** A. Epitome sermons eius modi. de lat. mulier. Femina et ad mortem dom. eius inclinata est. narrant ad inferos semit ipsius. **P**ouer. ii. c. **C** Secundo fallat. vita est. **P**ouer. v. Ne intenderis fallacie mulieris. **C** Tertio. lingua haber blandia. cnurib. capit. **P**ouer. vi. **C** Quarto. meretricio se ornari adonat. garrula. exaga. et qualevis impatiens est. nec valer in domo coistere pedis. suis nunc focus. nunc in plateis. nunc furia angulum infidit. et peccati vulnus bladit. sa. gitta eius secur transfigit. multos vulneratos deinceps. et fortissimi quies interfeci sunt ab ea. vie inferi dominus eius penetrant in interiosa mortis. **P**ouer. vii. **C** Quinto fulita est. et clamosa. plenaq. illecebris nihil omnino sciens. gigantes cum ea sunt. et in profundis inferni. puer eius. **P**ouer. vi. **C** Circulus aure. in aurib. suis. i. porci. mulier pulchra. et fatua. **P**ouer. vi. **C** Serto illecebrosa. **P**ouer. xxi. Fouca profunda metrix et puerus angustus. aliena infidia in via quasi latre.